

fra en vis Side været en ikke ringe Tilhøjelighed til at lægge denne forholdsvis ikke betydelige Sag lidt vel højt op. Det forekommer mig, at der er faldet Udtalelser af en saadan Befæftethed, at Forslaget ikke i og for sig berettiger til Udtalelser, saa strenge, stærke og omfattende som de, der ere fremkomne fra adskillige ærede Medlemmer. For mig stiller det sig saaledes, at man egentlig ikke kan bebrejde den højtærede Finansminister eller Regeringen overhovedet, at den er lydhør for de Krav og Anker, som fremkomme fra Befolkningens Side. Det forekommer mig, at man snarest skulde være Regeringen taknemmelig, fordi den ikke sidder saadanne Anker og Begæringer overhørig, selv om de — hvad der her er Tilfældet — kun komme fra en snævert begrænset Del af vort Samfund. Jeg kan ikke forstaa Berettigelsen af den Anskuelse, at man paa Forhaand mener ikke at kunne befatte sig med et saadant Forslag, og at det ikke skulde kunne nyde Fremme, fordi det, som her, kun omfatter en begrænset Del af vort Samfund. Det forekommer mig at være Rigsdagens Ret, som det er dens Pligt, at undersøge, om de Forslag, Regeringen fremsætter, i og for sig ere tilstrækkelig begrundede, og ere de det, er der, som man kunde have Grund til at antage, en Nødstilstand til Stede, selv om den kun omfatter en ringe Del af Samfundet, forekommer det mig, at man meget vel kan lovgive om Foranstaltninger til Afhjælpning af en saadan Nødstilstand. Hvad der derfor forekommer mig at være Kernepunktet i hele denne Sag, og hvad der efter mit Skøn ogsaa maatte være det i Forhandlingen om denne Sag her, er dette: Er der en saadan Nødstilstand til Stede i Koesukkerdriften og hos Koesukkerdyrkerne, at det paatræver ekstraordinære Foranstaltninger fra Lovgivningsmagtens Side, for at denne Produktion kan, som man populært siger, ride Stormen af. Det forekommer mig, at det maa være det Spørgsmaal, som skulde drøftes og søges belyst fra saa mange forskellige Sider som muligt, for at Rigsdagen paa det Grundlag kunde tage sin Beslutning. Jeg har ikke villet undslaa mig for at give mit bestedne Bidrag til Behjælpning af denne Del af Sagen, idet jeg fra tidligere Tid har noget Kendskab til Sukkerroedyrkingen og Koesukkerfabriksdriften, idet jeg en Del Aar var Medlem af et lille privat Interessentskab, som ejede Sukkerfabrikken ved Højbygaard paa Volland og drev den i Forbindelse med Forpagtningen af de to store Herregaarde, Højbygaard og Nybøllegaard, som hørte dertil. Jeg staa derfor ikke fuldstændig fremmed for denne Virksomhed og har lige siden da i høj Grad

interesseret mig for Sagens Fremvækst her i Landet, fordi jeg har set og endnu i dette Øjeblik deri ser en af de saa løstfænger for vort Landbrug, som vi i visse Dele af Landet endnu have Udfigt til at kunne benytte med noget Held. Jeg har desuden haft Lejlighed til i den nyere Tid paa nært Hold paa ny at befæstige mig med Sagen, idet vi her i Kjøbenhavns Amt ret ivrigt have bestræbt os for Anlægget af en Sukkerfabrik her i denne Del af Landet, en Fabrik, som paatæntes anlagt nede ved Køge. Vi have i den Anledning været inde paa ret vidtløftige Underfølgelser om Sukkerfabrikationens og Sukkerroedyrkingens Tilstand for nærværende Tid. Desuden havde jeg den Ære at være Medlem af et Udvalg, som det lgl. Landhusholdningselskab just i Fjor for et Aar siden nedsatte netop med den Opgave at undersøge Bilskaarene for en uddvidet Dyrkning af Sukkerroer til industrielt Brug. I dette Udvalg sad de mest kyndige Mænd paa dette Omraade; jeg skal nævne enkelte Navne, som f. Eks. Redaktør Erhardt Frederiksen, Direktør Hagemann, Kammerjunker Tesdorpf og mange flere, alle Mænd, som have et dybt indgaaende Kendskab til Sukkerroedyrkingen. Det første Spørgsmaal, som dette Udvalg mente, burde afgøres, idet det maatte danne Grundlaget for hele den øvrige Udvikling, var da dette: Hvad koster det at fremstille et Centner Sukkerroer, hvad staaer et Centner Roer i, hvad er Produktionsprisen for et saadant Centner Roer, afleveret til de paagældende Fabrikker, under Forudsætning af, at alle Udgifter til Jordens Behandling, til Gødning, Hestekraft, almindelig Arbejdskraft, til Roernes Optagning, Rensning og Transport paa gennemsnitlig $\frac{1}{2}$ Mil fra Produktionsstedet til de paagældende Fabrikker ere medregnede? Udvalget kom da efter en omhyggelig Undersøgelse af en stor Mængde Driftsregnskaber fra roedyrkende Landmænd paa Øerne, Regnskaber, som i Forvejen vare behandlede samlede og bearbejdede af Redaktør Erhardt Frederiksen i hans bekendte Bog om Sukkerroedyrking, til det Resultat, at man gennemsnitlig kunde ansætte Produktionsudgifterne under de af mig nævnte Forhold til en Pris af 45 Øre pr. Centner. Ser man nu hen til — under Forudsætning af, at det Regnestykke er rigtigt, hvad jeg tror, det er — hvad den paagældende Koedyrker skal have for sine Roer, for at den Virksomhed kan være lønnende, kommer man straks til det Resultat, at Sukkerroedyrkingen er ret fordelagtig til Trods for den Ulempe, det ret skæbnesvangre Stød, Koesukkerfabrikationen og Sukkerroedyrkingen her i Landet har faaet paa Grund af den